

QUAN ĐIỂM CỦA V.I.LÊNIN TRONG TÁC PHẨM “THÀ ÍT MÀ TỐT” VÀ Ý NGHĨA TRONG XÂY DỰNG BỘ MÁY NHÀ NƯỚC VIỆT NAM HIỆN NAY

★ TS TRẦN NHẬT DUẬT

Viện Lãnh đạo học và Hành chính công,
Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

● **Tóm tắt:** Tác phẩm *Thà ít mà tốt* của V.I.Lênin được công bố trên báo *Sự thật* số 49, ngày 04-3-1923. Qua hơn một thế kỷ, những tư tưởng về cải cách bộ máy nhà nước của V.I.Lênin vẫn còn nguyên giá trị, là cơ sở lý luận khoa học, kim chỉ nam cho Đảng Cộng sản Việt Nam vận dụng vào thực tiễn xây dựng bộ máy nhà nước tinh gọn, hoạt động hiệu năng, hiệu lực, hiệu quả hiện nay.

● **Từ khóa:** đổi mới; thà ít mà tốt; tinh gọn; tiết kiệm; hiệu quả.

1. Mở đầu

Khi đánh giá về hoạt động của bộ máy nhà nước Xô viết, hoạt động của Bộ Dân ủy thanh tra công nông, V.I.Lênin nhận thấy còn nhiều yếu kém và mặc dù cải tiến bộ máy nhà nước là vấn đề vô cùng khó khăn nhưng lại là vấn đề cấp bách, phải cải tổ ngay. Theo V.I.Lênin, sự yếu kém đó bắt nguồn từ những hoạt động kém hiệu quả kéo dài, số lượng nhân viên nhiều nhưng chất lượng chưa cao, vẫn còn một số tàn dư của xã hội trước chưa được sửa đổi. Điểm cần giải quyết là số lượng và chất lượng của cán bộ, nhân viên trong các tổ chức của bộ máy nhà nước. Người cho rằng, số lượng cán bộ đông nhưng chất lượng chưa tốt, hiệu quả công việc không cao là nguyên nhân gây nên sự trì trệ của bộ máy nhà nước. Một bộ máy mạnh mẽ và hoạt động tốt không phải do số lượng cán bộ và quy mô quyết định mà chủ yếu phụ thuộc vào chất lượng hoạt động. Muốn bộ máy hoạt động tốt,

được nhân dân tín nhiệm, cần cải tổ ngay và phải tổ chức một cách hợp lý, không trùng lặp chức năng, nhiệm vụ giữa các bộ phận, không cần thiết phải nhiều nhân viên, nhiều tầng nấc, mà bộ máy ấy phải được tổ chức một cách hợp lý nhất, phải chọn lựa và đào tạo được những nhân viên hiểu biết tốt, tinh thông nghiệp vụ. Việc cải tổ bộ máy nhà nước cần có thời gian, thực hiện theo từng bước thận trọng, chắc chắn để tìm ra lực lượng ưu tú trong công nhân, tập trung vào lực lượng Hồng quân những người ưu tú nhất của Đảng và cán bộ mới có trình độ và thật sự gương mẫu.

2. Nội dung

2.1. Quan điểm “Thà ít mà tốt” của V.I.Lênin

Thứ nhất, bộ máy nhà nước phải thực sự gọn nhẹ, tinh giản, tiết kiệm

V.I.Lênin nhận thấy bộ máy nhà nước còn quan liêu, cồng kềnh, hoạt động kém hiệu quả,

mặc dù đã được cải tiến năm năm trước đó: “Thế là đã năm năm, chúng ta ra sức cải tiến bộ máy nhà nước của ta. Nhưng đó chỉ là một hoạt động phí công, một hoạt động, qua năm năm, đã chỉ cho chúng ta thấy rõ rằng hoạt động đó chỉ là vô hiệu, thậm chí còn vô ích, hay thậm chí còn có hại là khác. Nhìn hoạt động phí công ấy thì tưởng là chúng ta công tác, nhưng thực tế, hoạt động đó đã làm cho những cơ quan và đầu óc của chúng ta đóng cáu lại”⁽¹⁾.

V.I.Lênin đề xuất phải tinh gọn tổ chức bộ máy nhà nước, để bộ máy đó được tổ chức hợp lý, tinh gọn, không có bộ phận thừa hay thiếu; không có sự trùng lặp, chồng chéo về chức năng, nhiệm vụ. Vì vậy, theo Người, “cần phải tỏ ra đặc biệt keo cú về mặt số lượng”⁽²⁾ phải lựa chọn từ những công nhân, nông dân ưu tú để tham gia bộ máy nhà nước mới bảo đảm yêu cầu cải cách đặt ra.

Trong “Thư gửi đoàn chủ tịch Đại hội V công đoàn những người làm công tác Xô-viết toàn Nga”, V.I.Lênin viết: “Nhiệm vụ cấp thiết chủ yếu nhất trong lúc này, và cũng vẫn còn là nhiệm vụ quan trọng nhất trong những năm tới, là không ngừng tinh giản bộ máy xô-viết và giảm bớt chi phí của nó bằng cách giảm nhẹ biên chế, cải tiến tổ chức, xóa bỏ tác phong lề mề hành chính, bệnh quan liêu và giảm bớt các khoản chi tiêu phi sản xuất”⁽³⁾.

Cải cách bộ máy nhà nước là công việc khó khăn, lâu dài, đòi hỏi nỗ lực không ngừng. Theo V.I.Lênin, “Chúng ta phải gắng sức xây dựng một nhà nước, trong đó công nhân tiếp tục lãnh đạo nông dân, duy trì lòng tin của họ đối với mình và trừ bỏ được cả đến những lãng phí nhỏ nhất trong mọi lĩnh vực đời sống xã hội, bằng cách thực hành tiết kiệm nghiêm ngặt”⁽⁴⁾. Cải cách bộ máy nhà nước sẽ liên quan đến con người, đến nhu cầu và lợi ích của đội ngũ cán

bộ, do đó, muốn làm tốt việc này, người đứng đầu phải khách quan, công tâm, tiết kiệm, tránh lãng phí, đồng thời phải hết sức thận trọng. Người viết: “Chúng ta phải thực hành tiết kiệm tốt mức trong bộ máy nhà nước của chúng ta. Chúng ta phải bài trừ mọi vết tích lãng phí mà nước Nga quân chủ và bộ máy quan liêu tư bản chủ nghĩa của nó đã để lại đây rầy”⁽⁵⁾.

Muốn đạt được mục tiêu cải cách bộ máy đã đề ra, sẽ khó tránh khỏi sự kháng cự “một cách mãnh liệt” từ chính những thành phần, thế lực đối lập về lợi ích, tuy nhiên, phải “kiên trì, phi thường” mới bảo đảm được thắng lợi. Người khẳng định: “chỉ có làm cho bộ máy của chúng ta trong sạch đến tột mức, chỉ có giảm bớt đến mức tối đa tất cả những cái không tuyệt đối cần thiết, chúng ta mới có thể đứng vững được”⁽⁶⁾ và “Phải tuân theo quy tắc này: thà ít mà tốt... Tôi biết rằng giữ vững quy tắc ấy và vận dụng được nó vào tình hình thực tế của chúng ta là khó khăn... Tôi biết rằng sẽ phải kháng cự lại một cách mãnh liệt, sẽ phải tỏ ra kiên trì phi thường; rằng công tác ấy, ít nhất là trong những năm đầu, sẽ vô cùng ít hiệu quả. Song tôi vẫn tin chắc rằng chỉ có tiến hành công tác đó..., chúng ta mới có thể xây dựng được một nước cộng hòa thật sự xứng danh là nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết”⁽⁷⁾.

Thứ hai, đội ngũ cán bộ trong bộ máy nhà nước tuy ít nhưng chất lượng phải cao, họ là lực lượng ưu tú của Đảng trong giai cấp công nhân và giới trí thức

Lựa chọn cán bộ để phục vụ trong bộ máy nhà nước phải thực hiện theo phương châm “thà ít mà tốt”, có nghĩa là những cán bộ ấy có phẩm chất và năng lực tốt, phải có trình độ cao, vì thế mỗi người phải tự nỗ lực, cố gắng nâng cao trình độ để bảo đảm yêu cầu nhiệm vụ công việc do Nhà nước và nhân dân giao phó. V.I.Lênin yêu

cầu số lượng ít nhưng chất lượng phải cao, có uy tín và nỗ lực học tập nâng cao trình độ lý luận để phục vụ đất nước.

Theo V.I.Lênin, cán bộ học tập trang bị lý luận là chưa đủ, mà phải đem tri thức lý luận đó vận dụng vào thực tiễn cuộc sống, chứ không chỉ là những tri thức vô hồn “trên giấy”. Người viết: “Muốn đổi mới bộ máy Nhà nước của chúng ta, phải cố hết sức tự đặt cho mình nhiệm vụ sau đây: một là học tập, hai là học tập, ba là học tập mãi, và sau nữa, phải làm sao cho học thức ở nước ta không nằm trên giấy hoặc là một lời nói theo mốt nữa (điều này, phải thú thực là thường hay xảy ra ở nước ta), phải làm sao cho học thức thực sự ăn sâu vào trí não, hoàn toàn và thực tế trở thành một bộ phận khăng khít của cuộc sống của chúng ta”⁽⁸⁾.

V.I.Lênin đặt ra yêu cầu rất rõ về tiêu chuẩn cán bộ: *Một là*, tiêu chuẩn chung là những người không sợ khó khăn, không lùi bước trước mọi cuộc đấu tranh để đạt được mục đích cuối cùng, có tinh thần đoàn kết, không vị nể cá nhân, có bản lĩnh chính trị vững vàng, nắm bắt và xử lý tình hình thực tiễn tốt, họ sẽ không nói lời nào trái với lương tâm và sẽ đặt cho mình một mục đích nghiêm túc. Theo Người, đó là: “những phần tử ưu tú trong chế độ xã hội của chúng ta, tức là: trước hết, những công nhân tiên tiến, và sau nữa, những phần tử thật sự có học thức”⁽⁹⁾. *Hai là*, tiêu chuẩn cụ thể: người có uy tín (là những người được tập thể giới thiệu); người qua được một kỳ sát hạch chứng nhận rằng họ hiểu biết về bộ máy nhà nước; người có hiểu biết lý luận về bộ máy nhà nước, biết về nguyên tắc của khoa học quản lý, giấy tờ sổ sách; người biết phối hợp tốt trong công tác với cán bộ, cơ quan liên quan, với người giúp việc... để bộ máy hoạt động tốt⁽¹⁰⁾.

Theo V.I.Lênin, để tìm được những người ưu tú phục vụ nhà nước theo tiêu chuẩn quản lý

“keo cú về số lượng”, tốt về chất lượng, thì phải quan tâm đến công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ. Đó là nỗ lực lâu dài để huấn luyện đội ngũ về phương pháp làm việc và công tác quản lý: “Mở ngay một cuộc thi soạn hai cuốn sách giáo khoa, hoặc nhiều hơn nữa, viết về tổ chức công tác nói chung, và đặc biệt là về công tác quản lý”⁽¹¹⁾ và “Cử một vài người có năng lực và tận tâm sang Đức hay sang Anh để sưu tầm tài liệu và nghiên cứu vấn đề”⁽¹²⁾.

Thứ ba, quyết sách phải đột phá, đổi mới mạnh mẽ, phải giải quyết những vấn đề trọng điểm để bảo đảm cho Nhà nước Xô viết vững mạnh

Theo V.I.Lênin, quyết sách đột phá là phải đổi mới bộ máy cơ quan Bộ Dân ủy thanh tra công nông. Người coi Bộ Dân ủy thanh tra công nông là “công cụ để cải tiến bộ máy nhà nước”, là “trung tâm của hệ thần kinh”, nếu tác động đến nó sẽ làm rung chuyển toàn bộ các cơ quan khác của bộ máy nhà nước. Người cho rằng, việc đổi mới mạnh mẽ, toàn diện và triệt để bảo đảm nhà nước đạt được mục tiêu trở thành nhà nước thực sự trong sạch và gương mẫu là công việc khó khăn và phức tạp, nhất là trong hoàn cảnh Nhà nước Xô viết có nền nông nghiệp lạc hậu, sản xuất nhỏ tiến lên CNXH.

Về phương diện quốc tế, mục tiêu đặt ra đối với Nhà nước Xô viết là Nhà nước phải thực sự vững mạnh, được xây dựng trên cơ sở vững chắc của khối liên minh công - nông, bảo đảm đứng vững trước sự bao vây, cấm vận của kẻ thù. Từ đó, V.I.Lênin đã phân tích bối cảnh, tình hình cách mạng, đánh giá hoạt động của bộ máy nhà nước, tìm ra những nguyên nhân dẫn đến trì trệ, kém hiệu quả và đề ra cách thức tiến hành đổi mới.

Theo Người, nguyên nhân dẫn đến việc bộ máy nhà nước trì trệ, kém hiệu quả là: “Từ trước đến nay, chúng ta có quá ít thì giờ để nghĩ đến và chú trọng đến chất lượng của bộ máy nhà

nước của chúng ta”⁽¹³⁾. Người coi việc tập trung quan tâm đến cải cách bộ máy nhà nước công kênh, đưa ra giải pháp chinh đốn và nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ là nhiệm vụ quan trọng cần ưu tiên: “nên quan tâm chinh đốn bộ máy đó một cách thật đặc biệt chu đáo, quan tâm tập trung cho Bộ Dân ủy thanh tra công nông một số nhân viên có phẩm chất cao”⁽¹⁴⁾.

Thứ tư, phải có quyết tâm chính trị cao, tiến hành một cách kiên quyết, nhưng vững chắc từng bước, không được nóng vội, đồng thời phải kết hợp các cơ quan nhà nước với cơ quan đảng để tránh trùng lặp chức năng, nhiệm vụ

V.I.Lênin cho rằng, công cuộc cải cách bộ máy nhà nước phải có quyết tâm chính trị cao, tiến hành kiên quyết nhất, phải đi từng bước cẩn trọng, không được nóng vội. Mỗi quan hệ trong Đảng phải trở thành nguyên tắc, chỉ thị chứ không phải dựa trên tình cảm bạn bè, dựa trên “lòng tin nhiệm” vô căn cứ. Người đã đề ra những quy định nghiêm khắc trong sinh hoạt đảng, về sau đã trở thành quy định đối với toàn bộ hoạt động của Đảng, trở thành điều lệ của Đảng: “chỉ có sự chấp hành nghiêm chỉnh điều lệ đó mới giúp chúng ta tránh được sự độc đoán và tùy hứng biểu hiện trong các tiểu tổ, tránh được những sự cãi vã ở tiểu tổ, những sự cãi vã mà người ta gọi là “quá trình” tự do của cuộc đấu tranh tư tưởng”⁽¹⁵⁾.

Để cải cách bộ máy nhà nước một cách vững vàng, chắc chắn, thì phải thực hiện từng bước đi thận trọng, không nóng vội. V.I.Lênin yêu cầu: “vấn đề bộ máy nhà nước, chúng ta phải rút ra từ kinh nghiệm đã qua, câu kết luận là nên từ từ một chút thì hơn” và chúng ta cần tỉnh táo, tránh tư tưởng chủ quan “phải kịp thời tỉnh ngộ”, “Điều tai hại nhất ở đây là hấp tấp. Điều tai hại nhất là tưởng rằng chúng ta biết được một tý như thế là đủ rồi”⁽¹⁶⁾.

Quy tắc “thà ít mà tốt” để xây dựng nên nhà nước mạnh không phải do đông cán bộ, rộng về quy mô, mà chủ yếu là do cách tổ chức, sắp xếp khoa học và đội ngũ cán bộ có chất lượng tốt, sẵn sàng cống hiến mới đáp ứng mục tiêu đã đề ra: “tất cả cái gì thật sự là ưu tú trong chế độ xã hội của chúng ta phải được đem sử dụng một cách hết sức thận trọng, có suy nghĩ kỹ và với một sự am hiểu cặn kẽ”⁽¹⁷⁾; “phải giữ vững quy tắc: chỉ hành động khi đã suy nghĩ chắc chắn” và “Nếu không kiên nhẫn, nếu không dành cho công tác ấy nhiều năm tháng thì tốt hơn là đừng bắt tay vào việc”⁽¹⁸⁾.

Theo V.I.Lênin, trong quá trình đổi mới bộ máy nhà nước, cần có sự kết hợp giữa các cơ quan nhà nước với cơ quan đảng để tránh trùng lặp chức năng, nhiệm vụ. Trước câu hỏi: “Làm thế nào có thể kết hợp được một cơ quan đảng với một cơ quan chính quyền Xô-viết”⁽¹⁹⁾, Người đưa ra câu trả lời: “Thật vậy, tại sao lại không kết hợp hai loại cơ quan đó lại khi lợi ích của công việc đòi hỏi phải làm như thế? Phải chăng chưa bao giờ có ai nhận xét chẳng hạn rằng trong một bộ dân ủy như Bộ dân ủy ngoại giao, việc kết hợp như thế thật là vô cùng có ích và đã được thực hiện ngay từ khi bộ đó mới thành lập?... Phải chăng sự kết hợp linh hoạt của yếu tố chính quyền với yếu tố đảng lại không phải là một nguồn sức mạnh phi thường trong chính sách của chúng ta? Tôi tin rằng điều gì đã được chứng thực là đúng, đã đứng vững chắc trong chính sách đối ngoại của ta và đã ăn sâu vào trong phong tục tập quán đến mức không còn gây ra một chút hoài nghi nào về phương diện ấy nữa, thì ít ra cũng sẽ thích hợp như thế (và tôi nghĩ rằng sẽ thích hợp nhiều hơn) với toàn thể bộ máy nhà nước của ta”⁽²⁰⁾.

Để tránh trùng lặp nhiệm vụ giữa cơ quan đảng với bộ máy nhà nước, theo quy tắc “thà ít

mà tốt”, từ thực tiễn kết hợp giữa Bộ Dân ủy ngoại giao với cơ quan đối ngoại của Đảng, V.I.Lênin tin rằng, sự hợp nhất bộ máy kiểm tra của Đảng với bộ máy kiểm tra của chính quyền sẽ đem lại các kết quả tốt đẹp cho công tác lãnh đạo, điều hành và không có trở ngại gì. V.I.Lênin tiếp tục đặt ra câu hỏi: “tại sao, đối với cơ quan ấy, lại không thừa nhận là có thể hợp nhất một cách độc đáo bộ máy kiểm tra của đảng với bộ máy kiểm tra của chính quyền?”⁽²¹⁾ và cho rằng: “Về phần tôi, tôi thấy là làm như vậy không có trở ngại gì cả. Hơn nữa, tôi tin rằng sự hợp nhất ấy là điều đảm bảo duy nhất cho một hoạt động có kết quả. Tôi nghĩ rằng tất cả mọi hoài nghi đối với điểm đó đều phát ra từ những xó xỉnh bụi bặm nhất của bộ máy nhà nước của chúng ta, và những hoài nghi ấy chỉ đáng có một điều là: đem ra mà chế giễu”⁽²²⁾.

Thứ năm, phải kiểm tra, kiểm soát chặt chẽ để thanh lọc khỏi bộ máy nhà nước những thành phần cơ hội, quan liêu, làm việc thiếu trách nhiệm, kém hiệu quả

Từ thực tiễn hoạt động kém hiệu quả của bộ máy nhà nước, V.I.Lênin thẳng thắn thừa nhận đó là một thực tế “đáng buồn, nếu không muốn nói là rất tồi tệ”⁽²³⁾, nhưng người cộng sản không được nao núng, bi quan mà phải đối diện, phải hành động, “phải suy nghĩ nghiêm chỉnh xem nên khắc phục những khuyết điểm của bộ máy ấy như thế nào”⁽²⁴⁾.

Muốn khắc phục triệt để những yếu kém, “thực tế đáng buồn” của bộ máy nhà nước, theo V.I.Lênin, phải tiến hành kiểm tra nghiêm ngặt nhất. Người coi công tác kiểm tra là công việc trọng tâm cần được đề cao và là một trong những nội dung cơ bản nhất của công tác quản lý nhà nước. “Không quên kiểm tra đi, kiểm tra lại nhiều lần”, “Phải nghĩ đến chuyện kiểm tra lại những chủ trương mà chúng ta tuyên bố hàng

giờ, quyết định hàng phút, rồi từng giây chứng minh tính chất không vững chắc, không kiên định và khó hiểu của những chủ trương đó”⁽²⁵⁾.

Người tin rằng, chỉ có thông qua công tác kiểm tra, kiểm tra thật kỹ mới xác định được tính đúng đắn, tính phù hợp của các đường lối, chỉ thị, nghị quyết của Đảng so với thực tiễn, từ đó có những sửa đổi, bổ sung, phát triển sáng tạo các chủ trương, đường lối, chỉ thị, nghị quyết của Đảng. Ngoài kiểm tra công việc thực tế, theo V.I.Lênin, người lãnh đạo còn có cách tiếp cận khác là thông qua công việc thực tế ở cơ sở bằng hình thức tổ chức tiếp dân, bởi đây là một cách tiếp nhận thông tin từ người dân rất hiệu quả và thể hiện tính dân chủ trong lãnh đạo cách mạng.

Để thực hiện tốt công tác thanh tra, kiểm tra, Người cho rằng, phải lựa chọn cán bộ làm công tác thanh tra, kiểm tra là những người xứng đáng nhất thông qua các đợt sát hạch, thi cử khách quan và nghiêm ngặt nhất. “Những công nhân mà chúng ta chỉ định là ủy viên Ban kiểm tra trung ương phải là những người cộng sản không thể chê trách được”⁽²⁶⁾ và “Chúng ta phải lựa chọn đặc biệt cẩn thận những cán bộ của Bộ dân ủy thanh tra công nông, căn cứ vào một sự kiểm tra nghiêm ngặt nhất, chứ không khác được”⁽²⁷⁾. V.I.Lênin đặt ra yêu cầu: “cử ra một tiểu ban trừ bị có trách nhiệm tìm những người để tuyển vào chức vụ ủy viên Ban kiểm tra trung ương”⁽²⁸⁾.

Người cho rằng, lựa chọn cán bộ phải được tiến hành cẩn trọng, nghiêm túc, khi đã lựa chọn được cán bộ là những người cộng sản ưu tú thì phải đào tạo, bồi dưỡng nâng cao trình độ và cốt nhắc, đề bạt, sử dụng đúng năng lực, sở trường của họ: “Sau hết, họ cũng có nhiệm vụ phải học lý luận, nghĩa là lý luận về tổ chức công tác mà họ có ý định chuyên làm” và “họ sẽ phải thực tập dưới sự lãnh đạo hoặc của những đồng chí

có kinh nghiệm, hoặc của những giáo sư các viện nghiên cứu cao cấp về tổ chức lao động”⁽²⁹⁾. Đồng thời, Đảng phải thanh lọc những thành phần cơ hội, quan liêu, tham nhũng, làm việc thiếu trách nhiệm, kém hiệu quả để làm trong sạch bộ máy nhà nước.

Bản thân V.I.Lênin là một tấm gương sáng về cách lãnh đạo, tác phong làm việc khoa học. Điều đó minh chứng qua công việc hằng ngày, phương thức lãnh đạo, nguyên tắc làm việc, lời nói, cử chỉ, diện mạo, sự kiên trung, tận tâm, tận hiến của người cộng sản - vị lãnh tụ của phong trào đấu tranh giành độc lập, cá nhân kiệt xuất của phong trào cộng sản và công nhân quốc tế.

2.2. Ý nghĩa trong xây dựng bộ máy Nhà nước Việt Nam tinh gọn, hoạt động hiệu năng, hiệu lực, hiệu quả

Ý nghĩa của việc vận dụng quan điểm “thà ít mà tốt” của V.I.Lênin vào thực tiễn nước ta cho thấy, chỉ khi nào Đảng có những quyết sách đột phá trong công tác cán bộ, tạo nên sự đổi mới mạnh mẽ, đồng bộ, xây dựng được đội ngũ cán bộ chất lượng cao, gương mẫu và thực sự gần bó, quan tâm lợi ích của nhân dân lao động, thực hiện nghiêm các nguyên tắc của Đảng... thì khi đó Đảng sẽ tạo được niềm tin vững chắc của nhân dân, được nhân dân đồng tình ủng hộ và nguyện một lòng theo Đảng.

Các văn kiện của Đảng về xây dựng Nhà nước tinh gọn, hiệu lực, hiệu quả liên tục được cập nhật và được triển khai nghiêm túc, đi vào thực tiễn cuộc sống đã tạo ra nhiều chuyển biến tích cực như: Nghị quyết 18-NQ/TU của Hội nghị Trung ương 6 khóa XII về một số vấn đề về tiếp tục đổi mới, sắp xếp tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả, Văn kiện Đại hội XIII của Đảng chỉ rõ cần đẩy mạnh công tác xây dựng Đảng về tổ chức, gắn sắp xếp tổ chức bộ máy với nâng cao

chất lượng và cơ cấu lại đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả và phù hợp với thể chế kinh tế thị trường định hướng XHCN nhằm tăng cường vai trò lãnh đạo của Đảng.

Ngày 5-11-2024, trong bài viết “Tinh - Gọn - Mạnh - Hiệu năng - Hiệu lực - Hiệu quả”, Tổng Bí thư Tô Lâm nhận định: Nghị quyết số 18 ngày 25-10-2017 của Ban Chấp hành Trung ương khóa XII về đổi mới, sắp xếp tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị chúng ta đã đạt được một số kết quả quan trọng, bước đầu tạo chuyển biến tích cực trong đổi mới, sắp xếp tổ chức bộ máy, nâng cao hiệu quả hoạt động của các cơ quan, đơn vị, tổ chức trong hệ thống chính trị. Bên cạnh đó, Tổng Bí thư cũng thẳng thắn chỉ ra một số hạn chế đó là tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị còn cồng kềnh, nhiều tầng nấc, nhiều đầu mối, hiệu lực, hiệu quả hoạt động chưa đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ. Bộ máy cồng kềnh gây lãng phí và kìm hãm sự phát triển, là một trong những nguyên nhân dẫn đến nhiều chủ trương, chính sách của Đảng chậm đi vào thực tiễn cuộc sống; một số chủ trương không được triển khai hoặc triển khai hình thức... nhiều tầng nấc trung gian dẫn đến mất thời gian qua “nhiều cửa” thủ tục hành chính, gây cản trở, thậm chí tạo điểm nghẽn, làm lỡ cơ hội phát triển.

2.3. Giải pháp xây dựng bộ máy Nhà nước Việt Nam tinh gọn, hoạt động hiệu năng, hiệu lực, hiệu quả trong tình hình mới

Trong thời kỳ mới, để nâng cao hiệu quả hoạt động lãnh đạo, Đảng ta cần tiếp tục vận dụng sáng tạo các quan điểm trong tác phẩm “Thà ít mà tốt” của V.I.Lênin vào xây dựng bộ máy nhà nước tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả trong tình hình mới.

Một là, tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên trong bộ máy nhà nước có phẩm chất,

năng lực, uy tín ngang tầm nhiệm vụ, thực sự là lực lượng ưu tú của Đảng và được nhân dân tín nhiệm. Đội ngũ cán bộ, đảng viên, đặc biệt là người đứng đầu phải thực sự gương mẫu, đi đầu, sáng tạo, tích cực học tập nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ, trình độ ngoại ngữ và sử dụng thành thạo công nghệ thông tin đáp ứng yêu cầu hội nhập.

Hai là, cần có những quyết sách lãnh đạo đột phá, đổi mới mạnh mẽ nhằm giải quyết các vấn đề trọng điểm của đất nước trong thời kỳ hội nhập quốc tế. Đảng cần bám sát thực tiễn tình hình, điều tra, phân tích toàn diện, thấu đáo, cẩn trọng, từ đó ra quyết định và điều hành tổ chức thực hiện đến nơi, đến chốn, mang lại kết quả thiết thực nhất.

Ba là, cần có quyết tâm chính trị cao, tiên hành kiên quyết, vững chắc từng bước hướng toàn bộ bộ máy vào hiện thực hóa mục tiêu phát triển trong kỷ nguyên mới. Tiếp tục nghiên cứu sâu sắc tình hình thực tiễn, kịp thời phát hiện, phản ánh đúng và đầy đủ những vấn đề cốt lõi, nhận diện chính xác yêu cầu lãnh đạo đặt ra, chủ động xây dựng các chiến lược, phương án hành động cụ thể, từ đó xác định rõ nội dung, phương pháp lãnh đạo phù hợp để giải quyết kịp thời những vấn đề mới phát sinh trong quá trình xây dựng, phát triển đất nước.

Bốn là, kiểm tra, kiểm soát chặt chẽ để loại khỏi bộ máy nhà nước những cán bộ cơ hội, quan liêu, làm việc thiếu trách nhiệm, kém hiệu quả. Người đứng đầu và đội ngũ cán bộ, đảng viên phải thực hiện tự phê bình và phê bình, kỷ luật nghiêm minh đối với cán bộ, đảng viên vi phạm để kịp thời ngăn chặn, đẩy lùi tình trạng cán bộ, đảng viên suy thoái, phai nhạt lý tưởng làm phương hại đến vai trò lãnh đạo của Đảng cũng như làm mất niềm tin của nhân dân đối với Đảng.

3. Kết luận

Tác phẩm “Thà ít mà tốt” của V.I. Lênin để lại nhiều chỉ dẫn quý giá trong xây dựng bộ máy nhà nước tinh gọn, hiệu lực, hiệu quả. Vận dụng sáng tạo quan điểm “thà ít mà tốt” vào thực tiễn Việt Nam hiện nay sẽ góp phần nâng cao năng lực lãnh đạo, năng lực cầm quyền của Đảng, xây dựng Nhà nước pháp quyền XHCN thực sự của dân, do dân, vì dân.

Trong bối cảnh hội nhập quốc tế sâu rộng, yêu cầu tinh gọn tổ chức bộ máy, nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, thực hành tiết kiệm, chống quan liêu, lãng phí, tham nhũng là nhiệm vụ quan trọng và cấp thiết. Cần kiên quyết tiếp tục đổi mới, khắc phục những hạn chế trong tổ chức, vận hành bộ máy để nâng cao hiệu quả quản trị quốc gia, đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước. Với quyết tâm chính trị cao và phương pháp lãnh đạo khoa học, việc vận dụng tư tưởng “thà ít mà tốt” sẽ góp phần xây dựng bộ máy nhà nước ngày càng tinh gọn, hiệu năng, hiệu lực, hiệu quả, phục vụ mục tiêu phát triển nhanh và bền vững, vì một nước Việt Nam hùng cường, thịnh vượng □

Ngày nhận bài: 16-5-2025; Ngày bình duyệt: 12-9-2025; Ngày duyệt đăng: 24-9-2025.

Email tác giả: duattl@gmail.com

(1), (2), (3), (4), (5), (6), (7), (8), (9), (10), (11), (12), (13), (14), (16), (17), (18), (19), (20), (21), (22), (23), (24), (25), (26), (27), (28), (29) V.I. Lênin: *Toàn tập*, t.45, Nxb Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, 2006, tr.445, 446, 359, 458, 458-459, 459, 445, 444, 444, 447, 449, 449, 442, 442, 443, 444, 447, 452, 452, 453, 453, 442, 442-443, 443, 446, 446, 449, 450.

(15) V.I. Lênin: *Toàn tập*, t.8, Sđd, tr.462.